ГОДИШНИК НА УНИВЕРСИТЕТА ПО АРХИТЕКТУРА, СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ СОФИЯ

Том Volume 58 2025 Брой Issue 2

ANNUAL OF THE UNIVERSITY OF ARCHITECTURE, CIVIL ENGINEERING AND GEODESY SOFIA

DOI: 10.71167/uaceg.2025.580209

Получена: 08.01.2025 г.
Приета: 07.02.2025 г.

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ИНТЕРИОРНИТЕ СВЪРЗВАЩИ ПРОСТРАНСТВА ВЪЗ ОСНОВА НА ПРИМЕРИ ОТ ЯПОНСКАТА ПРАКТИКА

Е. Деянова[1]

Ключови думи: *интериорно свързващо пространство, природа в дома, икономия на пространство, адаптивност, качество на обитаването*

РЕЗЮМЕ

Настоящата статия разглежда специфични интериорни пространства, които се намират в застроения обем на сградата и свързват отделни помещения или вътрешността на дома с външната среда – застроена или природна. На базата на аналитично изследване на примери и въз основа на морфологичния им анализ са дефинирани три вида интериорни свързващи пространства – периферни, допълващи и основни. Изследването обхваща примери от Япония – страна, в която се обръща особено внимание на хармонията с природата и с общността. Защитава се тезата, че използването на подобни пространства се явява подходящ архитектурен похват както за директна връзка с природата, така и за постигане на икономичност в съвременното жилище. Разглежда се и ролята на тези пространства за създаване на качествено обитаване в „малки“, спрямо характерните за нашата страна, жилищни единици.

1. Въведение

Съвременната жилищна среда се развива съобразно промените в начина на живот. Нарастват функциите ѝ и изискванията към нея – възможности за живот сред природата, за социални контакти, многофункционалност, адаптивност [1], устойчивост. Част от

[1] Елица Деянова, гл. ас. д-р арх., кат. „Жилищни сгради“, УАСГ, бул. „Хр. Смирненски“ № 1, 1046 София, e-mail: ed_far@uacg.bg

развитието ѝ е появата на вътрешни пространства, които обогатяват жилищната единица и ѝ позволяват да поеме повече функции извън обичайните като място за почивка и общуване със семейството.

В процеса на изследване се аргументира тезата, че тези интериорни свързващи пространства могат да се използват като архитектурен похват за създаване на икономични жилищни единици с качествена среда за обитаване и с непосредствена връзка с природата и нейни елементи, като се постига функционалност на намалена площ.

В обхвата на изследването попадат обекти от Япония, където традиционно се живее в компактни домове. Съпоставянето им с осреднените площи на новопостроените жилища в България за последните години позволява изследваните японски жилищни единици да се дефинират като „малки“ [2, 3]. Също така, редуцирането на площния показател е и метод за постигане на устойчивост, както и средство за отговор на актуалните урбанистични и демографски тенденции.

„Възможно е научно да се докаже, че методите и техниките на японската архитектура биха спомогнали за облекчаване предизвикателствата на околната среда. В контекста на тези предизвикателства научните аспекти и подходи на архитектурата са по-решаващи и уместни от естетическите теории на дизайна. Последните вече не са достатъчни по отношение на широко разпространените и жестоки проблеми на околната среда, на които архитектурата трябва да отговори днес“ [4].

Основна цел на настоящото изследване е:

- да класифицира видовете интериорни свързващи пространства;
- да систематизира ролята им в архитектурата на сградата.

2. Класификация на видовете интериорни свързващи пространства

Интериорните свързващи пространства се намират в застроения обем на сградата и свързват отделните помещения или вътрешността на дома с външната среда – застроена или природна. Позволяват визуално уголемяване на интериора, контрол на погледа отвътре навън и обратно, обогатяват архитектурната естетика и изживяването в домашното ежедневие. Връзката на отделните жилищни зони чрез тях позволява едновременно обединение и уединеност на обитателите. Наличието на природни елементи във вътрешните свързващи пространства, както и насочването на погледа към външната среда, позволява на природата да присъства активно в жилищната единица. Тези пространства могат да представляват и неутрални многофункционални пространства, чиито функции се дефинират и/или променят в процеса на обитаване спрямо индивидуалните нужди на хората.

Систематизирани са като три вида въз основа на морфологичния им анализ – периферни, допълващи и основни.

А) Периферните интериорни свързващи пространства обхващат вътрешната гранична зона на застроения обем, която е в близост до фасадната обвивка и създават преходно пространство между интериора и околната среда.

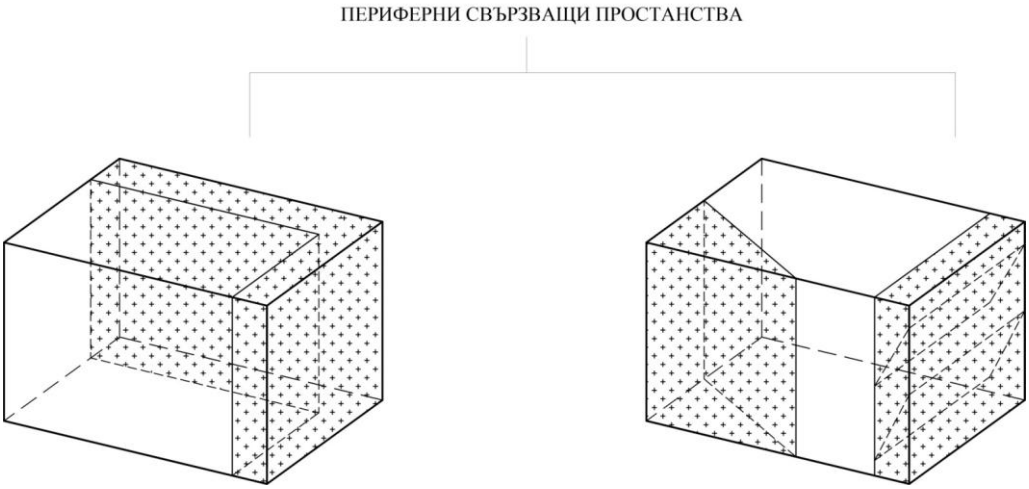

Фиг. 1. Периферни свързващи пространства

Б) Допълващите свързващи пространства свързват помещенията едно с друго и с околната среда. Тази връзка може да е през остъкления покрив на сградата или през части на фасадата. Характерно за тях е, че по вертикала или хоризонтала помещенията достигат до фасадната обвивка.

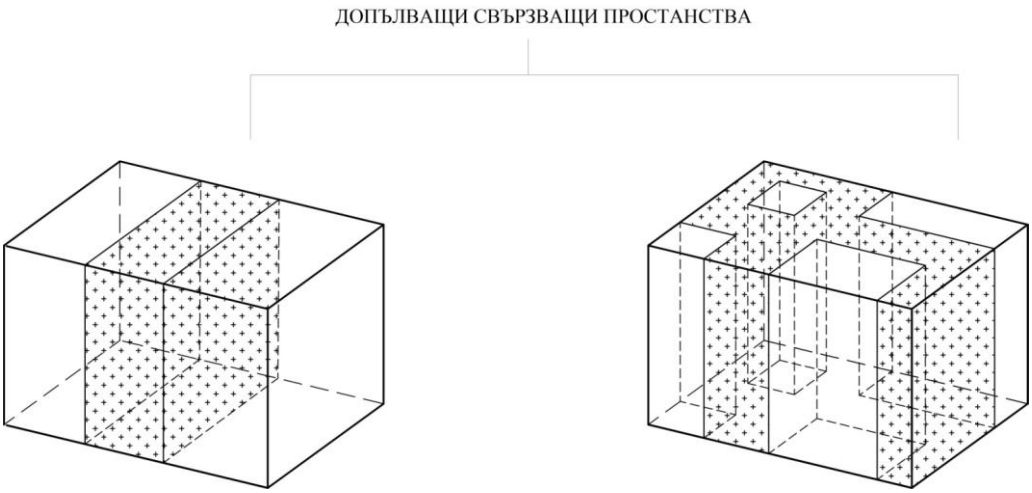

Фиг. 2. Допълващи свързващи пространства

В) Основното свързващо пространство е главната част на сградния обем. То е преобладаващо и всеобщо, а отделните жилищни помещения – отворени кътове, трансформируеми или затворени стаи – са разположени като „плуващи“ в него.

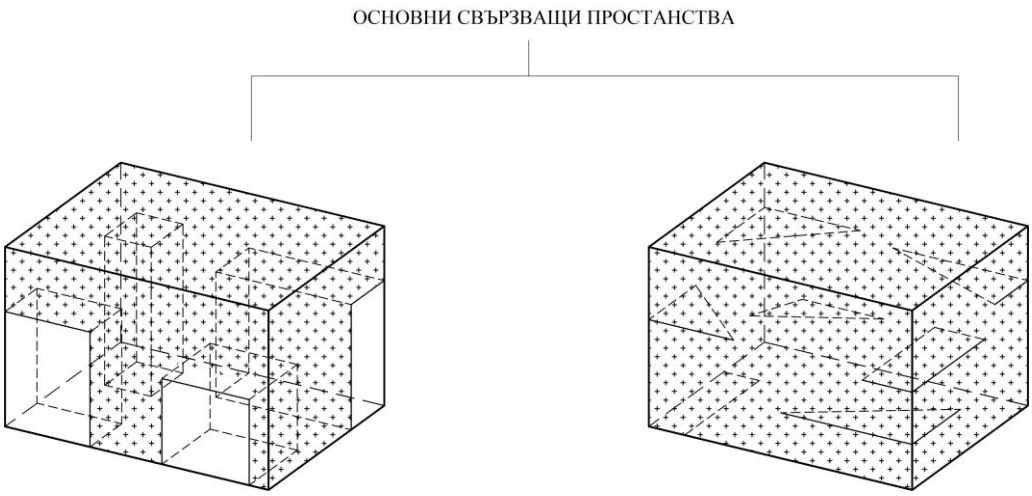

Фиг. 3. Основни свързващи пространства

3. Анализ на видовете интериорни свързващи пространства

За онагледяване на видовете интериорни свързващи пространства са подбрани различни примери от японската жилищна архитектура, които показват възможните им местоположения, морфология и роля в малките жилищни единици.

3.1. Периферни свързващи пространства

Периферните свързващи пространства обхващат граничната зона между интериора и външната среда. Могат да са пространства с комуникационна или друга функция, или с възможност тя да се определи в бъдеще от начина на обитаване в дома. Могат да представляват вътрешна градина, която обикаля помещенията по граничната зона на интериора с фасадата – от една, две или повече страни. Също така е възможно да са равнинни или обемни елементи, които насочват и контролират погледа вътре – вън и обратно.

Пример за подобно пространство е *"Numabukuro Housing Complex"*. При проектирането му архитектите от *Suppose Design Office* целят с третирането на интериора като екстериор да създадат пространство, в което **всяко помещение се усеща като градина.** Наричат го **безименно пространство** [5]**, което наподобява екстериор.** То няма конкретно функционално предназначение, а се определя от действията на обитателите. Това неутрално пространство може да се усеща като екстериор чрез поставяне на растения в него, може да бъде работно пространство или спалня, в зависимост от обзавеждането.

Сходно е с вътрешната веранда *"uchien"* [6], която присъства в традиционната японска къща. Периферното свързващо пространство обикаля граничната зона по етажите, подобно на втори интериор в интериора. Двата интериора могат да бъдат разграничени на светло място и на спокойно място. Погледът от спокойното, вътрешно място, към светлото, външно такова е като от интериор, но сякаш екстериорът съществува в него. Наличието на интериор е един от елементите, които създават усещането за екстериор.

Фиг. 4. Интериорни погледи, външен поглед и разпределения. Numabukuro Housing Complex (2012), Токио, Suppose Design Office [7, 8]

Шестетажната сграда е разположена на парцел от 144,71 m^2. ЗП е 97,36 m^2, РЗП е 547,49 m^2, на която са развити 2 студиа, 2 двустайни жилища и 1 четиристаен апартамент.

Наличието на периферното свързващо пространство позволява компактните апартаменти да са многофункционални и адаптивни, насочени към природата, и обогатява възможностите на обитаването.

Контрол на погледа и интимитет на дома е основната роля на периферното свързващо пространство в *"House in Byoubugaura"* на *Takeshi Hosaka Architects*. Намира

се във вътрешната зона, граничеща с фасадата и прави преход от вътрешността на дома към околната среда, като насочва погледа отвън – навътре и отвътре – навън. Построена е в гр. Йокохама, преф. Канагава, на малък имот, притиснат от съседни сгради от север и юг и от висока 3 m подпорна стена от изток. В отговор на наличната ситуация архитектите създават три еднакво високи етажа, с огъната в близост да фасадите плоча, която оформя интериорното свързващо пространство. То насочва погледа навън, прави връзка с околната среда и подсигурява уединеност на обитателите спрямо минаващия покрай сградата път. Това решение позволява еднакви прозорци на етажите и равен достъп до вятър и светлина. Във височина на двуетажна сграда се постигат три нива. На полувкопания етаж е детската спалня, природните елементи влизат през периферното свързващо пространство, което и рамкира гледката към зеленината на хълма. На първия етаж е дневната зона. Повдигането на тавана блокира погледа от улицата на запад и минимизира потискащото усещане от разположената на изток подпорна стена, като насочва погледа към зеленината над нея.

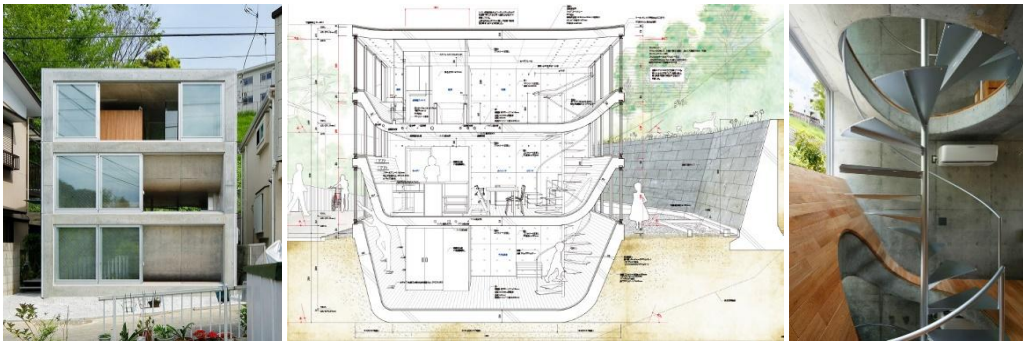

Фиг. 5. Изглед, интериорен разрез и поглед. House in Byoubugaura (2012), Takeshi Hosaka Architects [9]

Интимитет, връзка с природата и обогатяване на градската среда са основните роли на интериорното свързващо пространство. На парцел от 65,16 m^2, ЗП от 30,28 m^2, и РЗП 90,84 m^2, архитект Такеши Хосака помества две спални, дневни и обслужващи помещения и успява да подсигури добър комфорт на обитаване, въпреки затрудняващия контекст.

Природа в дома, интимитет, обогатяване на изживяването в домашното ежедневие и разнообразни възможности за общуване са постигнати чрез периферното свързващо пространство в *“House in Mory”* на *Suppose Design Office*. Построена на имот от 81,38 m^2, сградата има ЗП 41,8 m^2 и РЗП 76,56 m^2. В отговор на клиентското задание за градина, изпълнена с живот, архитектите предлагат дом – градина. Вместо градината да е в екстериора, както обикновено, тя става част от интериора и заобикаля жилищното пространство. Помещенията и градините са равнопоставени и връзката между интериор и екстериор е непосредствена. Със създаването на постоянно променяща се и жива природна среда за обитаване архитектите се надяват ежедневието на обитателите да е по-богато от преди и думи като градина и пейзажи да придобият значение и за вътрешните пространства на дома, като направят архитектурната естетика по-разнообразна.

Фиг. 6. Интериорни погледи и изглед. House in Mory (2009), Suppose Design Office [10, 11]

Многофункционалност, развиваща се архитектура и наличие на природа в дома са основните характеристики на периферното свързващо пространство в *"House in Seya"* на архитектите от *Suppose Design Office*. Построена е в гр. Йокохама, преф. Айчи. Стандартният подход чрез стени да се загради сградният обем е преобърнат и стените ограждат външното пространство, като така се получава зона, която не е нито градина, нито стая. Вътрешната част на фасадната стена е проектирана от дървени стелажи, които в процеса на обитаване да се изпълнят с книги, цветя, картини и сградата да придобие природната характеристика да се променя, което доближава природата до архитектурата и архитектурата до природата [12]. Създаването на развиваща се архитектура води до нови връзки между екстериор и интериор.

Фиг. 7. Интериорен поглед и разрез. House in Seya (2011), Suppose Design Office [12, 13]

Парцелът е 73,22 m^2, ЗП е 36,02 m^2, РЗП е 84,69 m^2, на която са разположени две спални, дневни и обслужващи помещения, входна и под-покривна многофункционална зона.

На база тези и сходни примери може да се обобщи, че интериорното периферно пространство прави преход между публичната външна и вътрешната лична зона на дома и създава възможности за социални контакти с общността. Позволява на природната

среда да стане част от дома и подобрява енергийната ефективност на сградата чрез преходните климатични условия, които създава. Стаите са отворени към него и като външна граница на помещенията визуално уголемява използваемата площ, с което се постига икономия на пространство. Благодарение на периферното свързващо пространство, сградата отговаря на изискванията за устойчива архитектура.

3.2. Допълващи интериорни свързващи пространства

Допълващите интериорни пространства свързват помещенията едно с друго и с околната среда. Това свързване между отделните помещения не е чрез коридор, антре или преддверие, които са типични за българската архитектура. То е преливащо многофункционално пространство с природни елементи в него, което допълва зоната между стаите и към фасадната обвивка. Връзката с околната среда може да е през остъкления покрив на сградата или през части от фасадата. Характерно за допълващите пространства е, че по вертикала или хоризонтала помещенията достигат до фасадната обвивка, а самите свързващите пространства са наситени с различните ежедневни активности сред природни елементи.

Природа в дома и обогатяване на архитектурната естетика са постигнати благодарение на вътрешното допълващо пространство в *"House SY"*. Въпреки трудните условия на контекста – дълъг имот с тесен фронт, архитектите от *Moca Architects* създават сграда, изпълнена с много светлина. Построена е в Осака на парцел с тесен фронт и голяма дълбочина, с площ от 76 m^2.

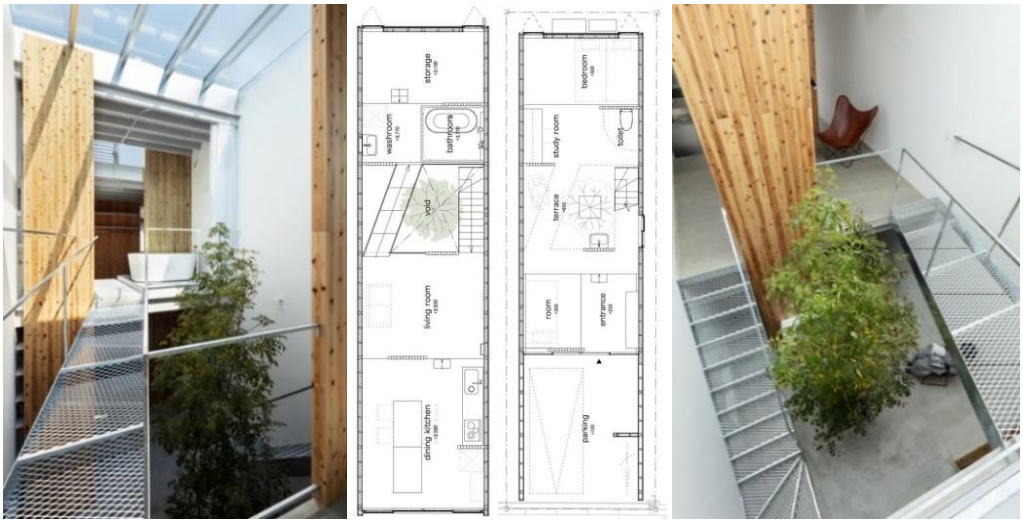

Фиг. 8. Интериорни погледи и разпределения. House SY (2019), Moca Architects [14, 15]

Зоната на допълващото свързващо пространство е оформена като открита тераса – с озеленяване – височината ѝ достига до покрива и позволява достъпа на обилната слънчева светлина от покривното остъкляване. Пространствата са преливащи, стълбите са изградени от метална скара за максимална ажурност и минимално отнемане от обема. РЗП е 105 m^2, на която са разположени две спални, кът за работа, дневни и обслужващи помещения.

Допълващото интериорно пространство е похватът, благодарение на който влиза слънчева светлина и природа в целия обем на тясната и дълга сграда. То дава флуидност и свързаност на помещенията, удължава зрителната линия, водейки до икономия на пространство, като същевременно обогатява естетиката и комфорта на дома.

Свързващо пространство, което носи характеристиките на екстериор е и в основата на *"House in Buzen"*, проектирана от *Suppose Design Office*. Сградата е съвкупност от разпръснати малки стаи, като в жилищен комплекс, които са вплетени в структура от алеи със стъклени покриви – допълващо вътрешно пространство, прорязано от обемите на стаите. Усеща се едновременно като външно и вътрешно, като лично и публично. Това пространство е равнопоставено като интериор и екстериор, дава връзка с природата и същевременно интимитет на дома. Проектирано е като многофункционално и гъвкаво – в него децата могат да тичат, може да се вечеря, да се чете, да се слуша музика или да се спи под звездите. Отворите към стаите, небето и града създават усещане за простор на минимална площ, подобряват връзката както между самите обитатели на дома, така и между тях и общността.

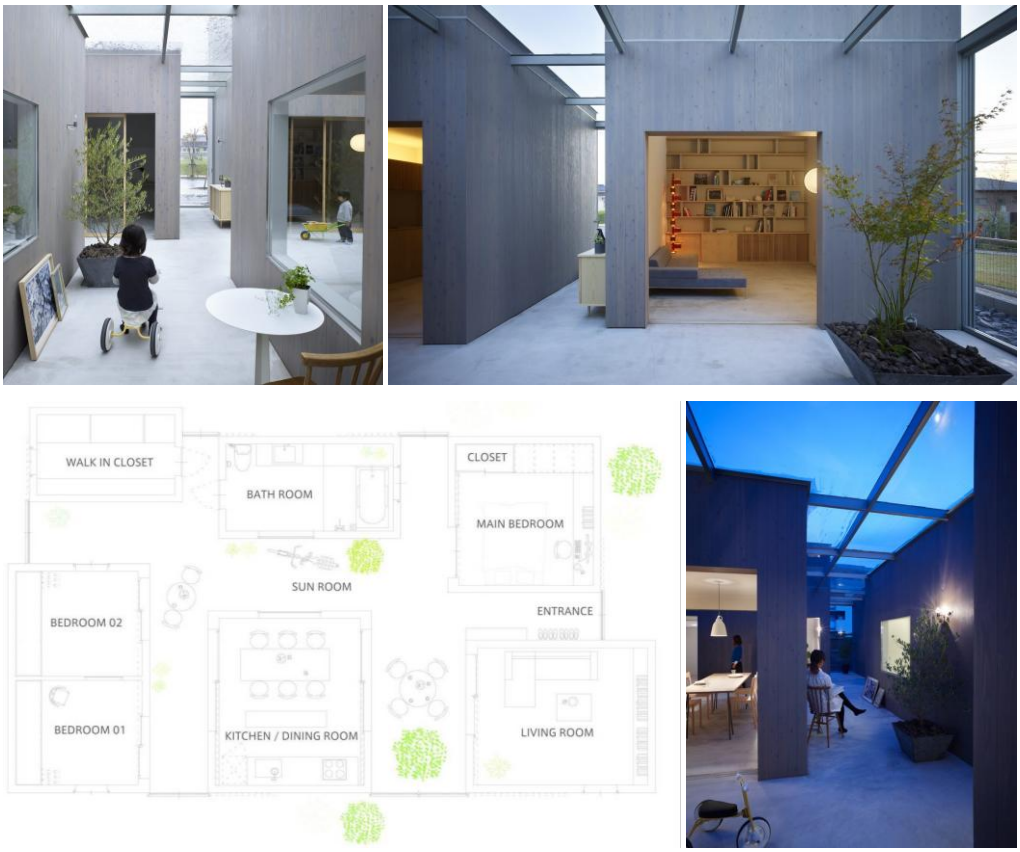

Фиг. 9. Интериорни погледи и разпределение. House in Buzen (2009), Suppose Design Office [16, 17]

С този проект архитектите изследват връзката вън – вътре чрез създаване на нови връзки между интериор и екстериор, в опит за изграждане на архитектура на бъдещето. Допълващото свързващо пространство позволява всяко помещение да е отворено към 4 посоки и това повишава качеството и комфорта на обитаване. Желанието на архитектите е интериорът да се усеща като външно пространство.

Сградата е построена на парцел от 266,01 m^2, ЗП = РЗП и е 130,18 m^2, на която са развити три спални, дневна, кухня с трапезария, обслужващи помещения и кътове с различна функция в интериорното свързващо пространство.

Така ролята на допълващото пространство може да се обобщи като: многофункционалност; преходна зона между публична и лична собственост, предоставяща възможности за социални контакти; създаване на интимитет на дома и влизане на природата в него, с което тя става част от ежедневието на обитателите; създаване на закрито пространство, което носи характеристиките и усещането за открито и може да се ползва целогодишно при всякакъв климат.

3.3. Основни/структурни свързващи пространства

Основното свързващо пространство е главната структурираща част на сградния обем. То е цялостно и всеобщо, обединява отделните помещения, зони и кътове, които плуват в него. В някои участъци те могат да достигнат фасадната обвивка, а в други да са дистанцирани от нея. Основното интериорно пространство е наситено с различните ежедневни функции, като едновременно позволява свързаност и уединеност на обитателите.

Връзка с природата, интимитет на дома и визуално уголемяване на площта, последваща икономия на пространство и пестелива употреба на ресурси са ролите на основното свързващо пространство в *“House in Chiharada”* на *Studio Velocity*. То позволява земята и небето да се усетят от него, въпреки че е вътрешно. Къщата е построена за младо семейство на ограничена дворна площ, при разделянето на имот и в близост до съществуваща сграда. За да се избегне противопоставянето на двата обема, новопроектираната сграда е с кръгла форма. На първия етаж са разположени спалните и всяка има достъп до двора, а на втория етаж е интериорното свързващо пространство. То съдържа дневна зона и затворени стълбища, водещи към всяка от стаите и банята на партера. Изпълнено е с естествена светлина от отворите във високия таван, а кутиите на стълбите дават усещане за градска среда. Градината се вижда дори от центъра му, благодарение на ниския първи етаж.

Намалената височина на партера доближава градината до вътрешността на сградата и дава усещането, че дневната е на нивото на земята. Също така позволява да се намали броят на стъпалата към спалните до 10. Всяко стълбище е с различна форма и височина, с отвори на тавана за видимост към небето от спалните, а основното свързващо пространство играе ролята на отворен таван в тях.

Въпреки малкия парцел от 144,3 m^2, на ЗП от 55,28 m^2 и РЗП 110,56 m^2 са разположени три спални, дневна зона и обслужващи помещения. Обединяването на отделните стаи в общ обем чрез основното свързващо пространство визуално уголемява застроената площ и в същото време спомага за общуването между обитателите на дома. Насочва погледа към възможните добри гледки в близост – небе и градина – за подобряване на комфорта на дома.

Фиг. 10. Интериорен поглед, разрези и разпределение. House in Chiharada (2013), арх. Studio Velocity [18]

Благодарение на основното свързващо пространство в *"House in Miyamoto"* с автор *Tato Architects: Yo Shimada* целият дом се усеща като едно помещение. Проектиран е съгласно клиентското желание **всеки член на семейството да е в контакт с другите, независимо къде в сградата се намира**, тъй като оттеглянето в отделни стаи им се струва самотно.

Подовете на отделните функционални зони са изградени в две спираловидни форми, които се съединяват в дневната, пак се разделят и впоследствие достигат до покрива. Повечето от нивата (общо 13 броя) са с триъгълна форма, само някои са правоъгълни и обхващат цялата ширина на къщата, предлагайки място за кухня и спални. Понякога разликата им във височина е 0,7 m, с което се позволява ползването им като маси и шкафове. Някои платформи стъпват на колони, други са окачени към тавана. Горните две платформи са остъклени и функционират като малки тераси, за да влезе светлината в интериора през основното свързващо пространство, тъй като покривът е единствената част от сградата, която е добре осветена.

Фиг. 11. Интериорни погледи и разпределения на нивата, House in Miyamoto (2017), Tato Architects: Yo Shimada [19]

Външните размери на жилищната единица са 4,46 m/11,15 m, ЗП е 49,73 m^2, РЗП е 94,49 m^2. Съдържа 2 зони за спални, няколко къта за работа и хоби, дневни и обслужващи помещения. Това преливане на пространства и функции е противоположно на характерното за българския дом затваряне на спални и други помещения зад стени, напластени с изолационни и финишни материали. Комбинацията от двете спирали създава множество пътечки в дома и различни маршрути за придвижване, с което се обогатява архитектурното изживяване, както и възможностите за адаптиране на дома към променящите се с времето нужди на обитателите. Флуидността и ефирността на интериора визуално уголемяват използваемата площ и позволяват да се постигне икономия на пространство, като същевременно улесняват контактите между обитателите.

4. Заключение – роля на интериорните свързващи пространства

Интериорните свързващи пространства са подходящ похват за постигане на качествена жилищна среда въпреки нарастващата гъстота на застрояване, обичайно с недобра или липсваща връзка с природата. Могат да се озеленят богато за подобряване на микроклимата и пречистване на въздуха. Чистият въздух е основен показател на здравословните сградни пространства [20]. Наличието на зеленина оказва и положително влияние на психическото и физическото здраве на хората. Забързаният начин на живот с постоянно увеличаващ се стрес, време прекарвано на закрито от почти 90 % и отражението на тези фактори върху здравето на хората, прави нуждата от контакт с природата в самия дом належаща. Контактът с елементи на природната среда се отразява положително на обитателите – намаляване на стреса, успокояване, ускоряване на оздравителни процеси в организма, увеличаване на усещането за благосъстояние, повишаване на продуктивността, подобряване на креативността.

Тези пространства оказват положително влияние и в следните екологични аспекти:

- свързващото пространство между помещенията създава усещане за по-голяма площ от реалната – води до икономия на пространство и създава комфорт на по-малка площ, с което се намаляват първоначалните и експлоатационните ресурси, както и отпадъците в края на жизнения цикъл на сградата;
- наличието на интериорни свързващи пространства за контрол на погледа отвътре навън и обратно позволява редуциране на външни зони, които биха подсигурили отстоянието между отделните сгради за постигане на необходимата дистанция за интимитет на дома;
- интериорните свързващи пространства създават междинни климатични условия, подобряващи енергийната ефективност, а увеличената интензивност на застрояване спомага да се намалят вредните емисии от транспортния трафик;
- многофункционалността им също има екологичен аспект, тъй като води до пълноценно ползване на вложената енергия за климатизиране на помещенията чрез употребата им и през деня и през нощта.

Според *Satoshi Saito*, вече не е възможно и достатъчно да се подсигури на хората само място за почивка със семейството, след като се приберат вкъщи от работа. В допълнение към жилищното пространство архитектурата трябва да отговори на различните сценарии, като остане близо до променящите се през 24-те часа активности на хората [21]. Интериорните свързващи пространства дават тези възможни функции на дома.

Ролята на интериорното свързващо пространство за създаване на качествена жилищна среда [22] в намалени спрямо средните за България като площ жилищни единици може да бъде систематизирана като:

- живот сред природа и придаване на характеристиките на екстериор в интериора;
- интимитет на дома;
- флуидност на интериора, водеща до икономия на пространство, съответно и до намаляване на застроената площ и вложените ресурси;

- пестелива употреба на ресурси чрез многофункционалност;
- комфортни условия за социални контакти;
- адаптивна, развиваща се архитектура;
- обогатяване на архитектурната естетика и изживяване.

В заключение, интериорните свързващи пространства се доказват като подходящ архитектурен похват за създаване на качествена съвременна жилищна среда, съобразно увеличаващите се изисквания към нея, като в същото време със своята многофункционалност и гъвкавост предоставят възможности за отговор на нови, бъдещи изисквания.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Nanova, M.* Mass Housing in the Digital Era. // Xth International Scientific Conference Architecture and Civil Engineering ArCivE 2021, 2021.

2. *Dimova-Aleksandrova, E., Deianova, E.* Contemporary Living Spaces – Exploring, Differentiating and Defining the Terms and Requirements of “Micro” and “Small” Homes in Bulgaria. // WASET, ICAES 2024: 18. International Conference on Architecture and Ecological Sensitivity, January 11 – 12, 2024 in Zurich, Switzerland, Conference Code: 24CHZU01ICAES011.

3. *Deianova, E.* Mezhdinno Prostranstvo v Malki Zhilishtni Edinitsi. Sredstvo za Postigane na Ustoychiva Arhitektura. // Disertasia, p. 13 – 14, 2024.

4. *Kuma, K.* Natural Architecture (p. 179). Aesthetics of Sustainable Architecture, 2011, Sang Lee edition, 010 Publishers.

5. https://suppose.jp/works/%e6%b2%bc%e8%a2%8b%e3%81%ae%e9%9b%86%e5%90%88%e4%bd%8f%e5%ae%85/, accessed on 06.01.2025.

6. *Nakagawa, T.* The Japanese House: In Space, Memory, and Language. LTCB International Library Trust/International House of Japan, Tokyo, 2005, ISBN-13: 4903452029.

7. https://suppose.jp/works/%e6%b2%bc%e8%a2%8b%e3%81%ae%e9%9b%86%e5%90%88%e4%bd%8f%e5%ae%85/, accessed on 06.01.2025.

8. https://www.archilovers.com/projects/87395/apartment-in-numabukuro.html#resources, accessed on 06.01.2025.

9. https://www.hosakatakeshi.com/projects/byobugaura/, accessed on 06.01.2025.

10. https://suppose.jp/works/%e5%ae%88%e5%b1%b1%e3%81%ae%e5%ae%b6/, accessed on 06.01.2025.

11. https://www.archilovers.com/projects/42793/house-in-moriyama.html, accessed on 06.01.2025.

12. https://www.archdaily.com/192453/house-in-seya-suppose-design-office, accessed on 06.01.2025.

13. https://suppose.jp/works/%e7%80%ac%e8%b0%b7%e3%81%ae%e5%ae%b6/, accessed on 06.01.2025.

14. http://www.mocaarchitects.com/projectpage/33/project33.html, accessed on 06.01.2025.

15. https://www.archdaily.com/963832/house-sy-moca-architects, accessed on 06.01.2025.

16. https://suppose.jp/en/works/house-in-buzen/, accessed on 06.01.2025.

17. https://www.archdaily.com/50701/house-in-buzen-suppose-design-office, accessed on 06.01.2025.

18. http://www.studiovelocity.jp/award-exhibition-internship-contact-profile/worksFrame.html, accessed on 06.01.2025.

19. https://tat-o.com/projects/3230/, accessed on 06.01.2025.

20. *Allen, J., Macomber, J.* Healthy Buildings. How Indoor Spaces Drive Performance and Productivity. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2020. ISBN 9780674237971.

21. https://www.saito-ao.com/works/id_013/, accessed on 06.01.2025.

22. *Dimova-Aleksandrova, E., Deianova, E.* Quality of Inhabitation in Small Residential Forms. XIth International Scientific Conference Architecture and Civil Engineering ArCivE 2023, 2023.

CLASSIFICATION OF INTERIOR CONNECTING SPACES BASED ON EXAMPLES FROM JAPANESE PRACTICE

E. Deianova[1]

Keywords: *interior connecting space, nature at home, economy of space, adaptability, quality of habitation*

ABSTRACT

This paper examines specific interior spaces that are located within the built volume of a building and connect individual rooms or the interior of the home to the exterior environment, whether built or natural. Through an analytical study of examples and based on their morphological analysis, three types of interior connecting spaces are defined: peripheral, complementary and primary. The study is based on examples from Japan, a country that pays particular attention to harmony with nature and the community. It is argued that the use of such spaces appears to be an appropriate architectural technique both for a direct connection with nature and for achieving economic efficiency in contemporary housing. The role of these spaces in fostering quality habitation within compact housing units, relative to our more conventional housing typologies, is also considered.

[1] Elitsa Deianova, Chief Assist. Prof. Dr. Arch., Dept. “Residential Buildings”, UACEG, 1 H. Smirnenski Blvd., Sofia 1046, e-mail: ed_far@uacg.bg